

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ

ПРОПЕДЕВТИКА ВНУТРІШНЬОЇ МЕДИЦИНИ

ЗА РЕДАКЦІЄЮ ДОКТОРА МЕДИЧНИХ НАУК,
ПРОФЕСОРА М. С. РАСІНА

Підручник для студентів стоматологічних
факультетів вищих медичних навчальних закладів
IV рівня акредитації

Вінниця
Нова Книга
2014

УДК 616.1/9(075.8)
ББК 54.1я73
П81

Затверджено Міністерством охорони здоров'я України як підручник для студентів стоматологічних факультетів вищих медичних навчальних закладів IV рівня акредитації (протокол № 2 від 01.06.2012 р. засідання Комісії з медицини науково-методичної ради з питань освіти Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України)

Автори:

**К. О. Бобкович, Є. І. Дзісь, В. М. Жебель, Р. І. Ільницький, І. П. Кайдашев,
В. А. Капустник, І. Ф. Костюк, М. А. Оринчак, О. В. Пішак, М. С. Расін,
О. Я. Томашевська, В. М. Федосєєва, Т. А. Хомазюк, О. А. Хренов, О. О. Якименко,
О. Б. Яременко**

Рецензенти:

Зав. кафедри пропедевтики внутрішньої медицини ДВНЗ “Івано-Франківський національний медичний університет, д-р мед. наук, професор **В. С. Нейко**.
Зав. кафедри госпітальної терапії та профпатології ДЗ України “Дніпропетровська медична академія”, д-р мед. наук, професор **О. В. Курята**.

Редактор видання: доктор медичних наук, професор **М. С. Расін**
Літературний редактор: канд. філол. наук **Т. О. Лещенко**

Видання підготовлено відповідно до наказу МОЗ України від 22.06.2010 р. № 52
як єдиний базовий національний підручник

П81 **Пропедевтика внутрішньої медицини** : підручник /
[К. О. Бобкович, Є. І. Дзісь, В. М. Жебель та ін.] ; за ред. проф.
М. С. Расіна. – Вінниця : Нова Книга, 2014. – 208 с. : іл.
ISBN 978-966-382-516-8

Підручник складений відповідно до “Програми з пропедевтики внутрішньої медицини”, яка затверджена МОЗ України 26.06.2010 року для навчання за модульно-рейтинговою системою. У підручнику викладені сучасні дані про діагностику хвороб внутрішніх органів, ендокринної системи, системи крові, алергічних хвороб. Підручник призначений для студентів стоматологічних факультетів вищих медичних навчальних закладів III–IV рівнів акредитації, а також для лікарів-стоматологів, лікарів-інтернів, слухачів курсів підвищення кваліфікації лікарів-стоматологів.

УДК 616.1/9(075.8)
ББК 54.1я73

Автори підручника

**Бобкович Катерина
Олегівна,**

кандидат медичних наук,
доцент, доцент кафедри
пропедевтики внутрішніх
хвороб Буковинського
державного медичного
університету

Дзісь Євген Іванович,

доктор медичних наук,
професор, професор кафедри
внутрішньої медицини № 2
Львівського національного
медичного університету
імені Данила Галицького

**Жебель Вадим
Миколайович,**

доктор медичних наук,
професор, завідувач кафедри
внутрішньої медицини
медичного факультету № 2
Вінницького національного
медичного університету
ім. М. І. Пирогова

**Ільницький Роман
Іванович,**

кандидат медичних
наук, доцент, доцент
кафедри внутрішніх
хвороб стоматологічного
факультету Національного
медичного університету
імені О. О. Богомольця

**Кайдашев Ігор
Петрович,**

доктор медичних наук,
професор, завідувач кафедри
внутрішньої медицини № 3
ВДНЗУ "Українська медична
стоматологічна академія"

**Оринчак Марія
Андріївна,**

доктор медичних наук,
професор, завідувач кафедри
внутрішньої медицини
стоматологічного факультету
ДВНЗ "Івано-Франківський
національний медичний
університет"

**Петрушанко Тетяна
Олексіївна,**

доктор медичних наук,
професор, завідувач кафедри
терапевтичної стоматології
ВДНЗУ "Українська медична
стоматологічна академія"

**Пішак Ольга
Василівна,**

доктор медичних наук,
професор, професор кафедри
безпеки життєдіяльності
Чернівецького національного
університету імені Юрія
Федьковича

**Расін Михайло
Сахнович,**

доктор медичних наук,
професор, професор кафедри
внутрішньої медицини № 3
ВДНЗУ “Українська медична
стоматологічна академія”

**Томашевська
Олександра
Яремівна,**

доктор медичних наук,
професор, професор кафедри
внутрішньої медицини № 2
Львівського національного
медичного університету
імені Данила Галицького

**Федосєєва Вікторія
Михайлівна,**

кандидат медичних наук,
доцент, доцент кафедри
внутрішньої медицини № 3
ДУ “Кримський державний
медичний університет
імені С. І. Георгієвського”,
лауреат премії Автономної
республіки Крим

**Хомазюк Тетяна
Анастасіївна,**

доктор медичних наук,
професор, завідувач
кафедри пропедевтики
внутрішньої медицини
ДЗ “Дніпропетровська
медична академія”

**Хренов Олександр
Андрійович,**

доктор медичних наук
професор, завідувач кафедри
внутрішньої медицини № 3,
ДУ “Кримський державний
медичний університет
імені С. І. Георгієвського”,
заслужений діяч науки і техніки
Автономної республіки Крим,
лауреат премії Автономної
республіки Крим

**Якименко Олена
Олександрівна,**

доктор медичних наук,
професор, завідувач кафедри
пропедевтики внутрішніх
хвороб та терапії Одеського
національного медичного
університету, Заслужений
діяч науки і техніки України

**Яременко
Олег Борисович,**

доктор медичних наук,
професор, завідувач
кафедри внутрішніх
хвороб стоматологічного
факультету Національного
медичного університету
імені О. О. Богомольця

Зміст

Вступ.	Значення курсу внутрішньої медицини в підготовці лікаря-стоматолога	6
Розділ 1.	Введення у клініку внутрішньої медицини. Основні правила розпитування й огляду хворого. Методи дослідження хворого. Схема історії хвороби. (проф. М. С. Расін). Загальний огляд хворого. Огляд окремих частин тіла (проф. Т. А. Хомазюк)	8
Розділ 2.	Розпитування та загальний огляд хворих з патологією дихальної системи. Фізичні методи дослідження дихальної системи. Перкусія та аускультация легень. Лабораторні та інструментальні методи дослідження в пульмонології. Основні синдроми в пульмонології (проф. О. О. Хренов, доц. В. М. Федосеева)	41
Розділ 3.	Фізичні методи дослідження серцево-судинної системи. Розпитування й загальний огляд хворих із патологією серцево-судинної системи. Методи дослідження й семіотика серцево-судинної системи. Фізичні методи дослідження. Перкусія та аускультация серця. Тони і шуми серця. Лабораторні та інструментальні методи дослідження в кардіології (проф. О. О. Якименко)	66
Розділ 4.	Основні синдроми при хворобах серцево-судинної системи (проф. М. С. Расін)	89
Розділ 5.	Дослідження органів травлення (проф. М. А. Оринчак, проф. В. М. Жебель)	99
Розділ 6.	Методи дослідження органів сечовиділення. Опитування й загальний огляд хворих із патологією нирок і сечових шляхів. Фізикальні методи дослідження. Лабораторні та інструментальні методи дослідження сечової системи. Семіотика сечової системи. Основні синдроми в нефрології. Прояви хвороб нирок і сечових шляхів із боку слизової оболонки ротової порожнини і зубощелепної системи (проф. Т. А. Хомазюк)	123
Розділ 7.	Методи дослідження органів кровотворення. Фізикальні методи дослідження системи крові. Розпитування й загальний огляд хворих із патологією системи крові. Методи дослідження та семіотика патології системи крові. Фізичні методи дослідження. Лабораторні й інструментальні методи дослідження. Загальний аналіз крові. Основні синдроми в гематології. Прояви хвороб крові з боку слизової оболонки ротової порожнини та зубощелепної системи (проф. Є. І. Дзісь, проф. О. Я. Томашевська)	139
Розділ 8.	Основні синдроми в гематології. Прояви хвороб крові на слизовій оболонці ротової порожнини і в зубощелепній системі (проф. Є. І. Дзісь, проф. О. Я. Томашевська)	146
Розділ 9.	Методи дослідження і семіотика при хворобах органів ендокринної системи. Збір скарг, анамнезу, об'єктивне обстеження хворих із хворобами ендокринної системи. Допоміжні методи дослідження в ендокринології. Основні синдроми в ендокринології (проф. О. Б. Яременко, доц. Р. І. Ільницький)	163
Розділ 10.	Методи дослідження і семіотика проявів алергії та вторинного імунodefіциту. Збір скарг, анамнезу, об'єктивне обстеження хворих. Допоміжні методи дослідження в алергології та імунології. Основні синдроми в алергології. Синдром вторинного імунodefіциту (проф. І. П. Кайдашев)	193
Список літератури		201
Додаток. Основні фізіологічні показники		203